

חברות ישראליות -

ביו ענקי הכלכלה בעולם

השבועון האמריקאי רבי-היוקרה ביו' נס וויק כלל לאחורונה שלוש חברות יש-ראליות ברשימת חברות בינלאומיות אשר תחרותן פוגעת בחברות אמריקאיות.

הרשימה כוללת 500 חברות-ענק מ-ארצות השוק המשותף, יפן וקנדה. פרט לשלושה גושים אלו, מצוין השבועון רק חברות של ארבע ארצות נוספות: אוסטרליה, מקסיקו, דרום-אפריקה וישראל.

החברות הישראליות, שהן בעלות בינלאומיות, הן מפעל הצמיגים אליאנס (מחזור 38.5 מיליון דולר, רווח ל-מניה 1.88 דולר), מפעלי-נייר חדרה (מחזור 26.9 מיליון דולר, רווח למניה 0.07 סנט) והחברה הימית להובלת פרי (מחזור 57.1 מיליון דולר, רווח למניה 3.4 דולר).

כל הנתונים לשנת 1972.

יהלומן ישראלי מתחרה על השליטה בחברה

אמריקנית

היהלומן הישראלי יוסף גולדסינגר, מ-גדולי היהלומנים בארץ, רכש לאחרונה שליטה ממונית של החברה האמריקאית לבידוד ומכירת יהלומים, לזאר קפלן.

גולדסינגר רכש את המניות באמצעות חברת-נאמנות בשם קונסולידייטד אפריקן סלקשן טרסט, תוך שהוא מתחרה עם חברה אמריקאית אחרת המעוניינת בלזאר. לאחרונה החלה קרן נאמנות אמריקאית נודעת בשם פיוניר פנד לרכוש גם היא מניות של לזאר קפלן, בתקווה להשתלט על החברה. הסיבה: הנטייה הגוברת ל-אחרונה בארה"ב להשקיע בתחומים חדשים, כמו אמנות ויהלומים, תוך יציאה מ-ההשקעות השמרניות בזהב. פיוניר פנד השקיעה עד היום בעיקר בזהב, אולם בגלל עליית מחירי היהלומים בעולם החליטה להיכנס גם לתחום זה.

לזאר קפלן עוסקת בעיבוד יהלומים עבור חנויות-יוקרה כמו טיפאניס. יש לה ארבעה ספקים של יהלומי-גלם - חברת דה-בירוס הענקית, חברת-היהלומים הממלכתית נשיונל דיאונד מינינג בסיארה-ליאונה, והחברה של גולדסינגר - המח' יוקה גם בחלק ניכר ממניות נשיונל.

השריפה הכניסה רווח של עשרות מיליונים

אחד הנסיונות: נציג מיוחד של ה-חברה נשלח לשיחות עם מזכיר סיעת המפד"ל בכנסת, יעקב אליאב, הציע לו לארגן קבוצת צעירים דתיים שתבקש הקמת שכונת וילות בשטח הנידון. הרעיון שהסתתר מאחורי נסיון זה: מישרד-הפנים הדתי יסכים, למען זוגות צעירים דתיים, לשנות את יעוד הקרקע. אליאב שהבחין במלכודת, לא נענה.

כאשר נראה היה כי כל המאמצים עלו בתוהו, התערבה בפרשה יד הגורל: לפני כמה ימים פרצה בשטח אש, ש-השמידה את הפרדס כולו.

עתה, לא תהיה עוד לוועדה לשמיר-רה על קרקע חקלאית כל סיבה למנוע את הבנייה בשטח. האש ההורסת הבי-אה לשיכון-עובדים רווח של 16 מיליון ל"י לפחות (חצי מהכפלת ערך הקרקע).

האש הרסנית, שגרמה לאובדן 400 דונם פרדס מניב, איפשרה את הפיכת הקרקע מחקלאית לשטח בנייה, והק-פיצה את ערך הקרקע בין לילה פני-שלוש - מ-16 מיליון ל-48 מיליון ל"י.

שיכון-עובדים, שהיא כיום הבעלים על מצאת השטח, הרוויחה בבת-אחת 16 מיליון ל"י, וכל אחד משני השות-פים שלה - 8 מיליון.

הידיעה הצנועה בעיתונים, שדיווחה כי פרדס רייספלד עלה כולו באש, לא אמרה דבר לרוח הקוראים. אולם לאחדים מהם, היתה זו ידיעה מרעושה: כי בעקבות השריפה, הפכו אותם אחדים לעשירים מופלגים בין-לילה: הפרדס שנשרף הכניס להם רווח של למעלה מ-30 מיליון ל"י.

פרדס רייספלד, שהיה שייך למיש-פחת רייספלד עתירת-הנכסים, ניקנה לפני חצי שנה בחלקים שונים על-ידי ארבע חברות: שיכון עובדים, רובינ-שטיין ושות', שיכון ופיתוח ואזורים.

הפרדס השתרע על 400 דונם ב-קריית-אונגו, ולקונים היה ברור כי כל עוד השטח טוע עברדס מניב פרי, לא יזכו לקבל אישורים להופכו לשטח בנייה. הוועדה הממשלתית לשמירה על קרקע חקלאית תסרב בכל תוקף להר-שות לעקור את הפרדס.

ומן קצר אחרי הכניסה, מכר הקבלן אהרון רובינשטיין את חלקו לשיכון-עובדים. מייד לאחר מכן, פתחה שיכון-עובדים בנסיונות לשניי יעוד הקרקע.

מרכז-קניות

ענק צפונית לת"א

קבוצת משקיעים בראשות מוניה שפירא ועוזי פגורסקי, המפעילה עתה את עיר-המכונות צפונית לתל-אביב, רכשה, ב-שיתוף משקיעים נוספים, שטח של 60 דונם ליד עיר המכונות, עומדת להקים עליו מרכז-קניות ענקי כדוגמת ארנז' דומים בארה"ב.

השותפים הנוספים לעסקה הם קיבוץ פלמחים, קיבוץ גליליים, קואופרטיב ה-משאית שלב, ואילההון הצעיר דויד בורוביץ, מבעלי חברת-התעופה כנף. השטח שנרכש משתרע לאורך כביש החוף, והמרכז יכלול, לפי תוכנון, מיבני-מכירות ענקיים לבתי-כלי, סניפי בנקים, מוטל, מכבסה אוטומטית ועוד.

הרעיון שמאחורי התוכנית: תוך כמה שנים יפתח לתנועה הכביש המהיר תל-אביב-חיפה לכל אורכו. כתוצאה מכך, יהפוך כביש תל-אביב-נתניה הדרומסלולי הנוכחי לכביש פנימי בין תל-אביב לפרברי המגורים שמצפונה. מרכז-הקניות יאפשר לרכבות בעלי-הרכב החוירים מעבודתם בעיר לקנות במרוכז את כל הדרוש להם.

קבלן גורדשטיין מה בוועד?

קרנוח, א.י. או.ס. בחיסול - היו"ר נאסר

הודעה שתעצב את 10 אלפי רוכשי תעודות הקרנות של אי.או.ס. בישראל: ועדות ניירות-הערך של ארה"ב, קנדה ולוקסמבורג החליטו על חיסול ופירוקן של ארבע קרנות של קבוצת אי.או.ס., לאחר שהמאמצים שקמו נכשלו. הכוונה, בחיסול הקרנות, היא לנסות לשים יד על ניכסי הקרנות, כדי להחזיר לבעלי המניות לפחות חלק מהשקעתם. ראשי ועדות ניירות-הערך של שלוש המדינות נגשו בלוקסמבורג, בעיקבות ההחלטה כבר שמה לוקסמבורג את ידה על הקרן אי.או.ס.טי. (אינטרנשיונל אינבסט-מנט טרסט), שנכסיה נאמדים ב-215 מיליון דולר. ממשלת קוויבק שמה ידה על פנד-אוף-דה-פנד וטרנסגלובל גרואט, הצליחה לתפוס נכסים ומוזמנים בשווי 157 מיליון דולר.

בעקבות התביעות המשפטיות של ארה"ב נגד רוברט וסקו ורועי, אסרה ממשלת לוקסמבורג את מילטון מייזר, יו"ר מועצת המנהלים של אי.או.ס. ועומדת להסגיר אותו לארה"ב.

ממשלת ארה"ב מפעילה כרגע לחצים על ממשלת פורטוריקו כדי שזו תסגיר לידיה את רוברט וסקו. וסקו, שקנה את אי.או.ס. מבני קורנפלד, נמלט מארה"ב לאחר שהואשם כי הוציא מהקרנות במימנה 224 מיליון דולר לכיסו הפרטי.

בחקירת פרשת ווטרגייס התגלה כי וסקו תרם לקרן הבחירות של ניקסון, שלא כחוק, כרבע מיליון דולר - ומשום כך הופסקה החקירה נגדו. עתה, הפעיל וסקו שיטות דומות בפורטוריקו, שכתוצאה מכך אינה נחפזת להסגירו.

המקום היחידי בו מניחים עדיין המישטרה והיועץ-המישפטי לממשלה לראשי הקרן להישאר חופשיים - היא ישראל. למרות שידי המישטרה יש הוכחות כי הקרן הבריחה לשוויץ כ-30 מיליון דולר - מסרבת המישטרה לפעול. הסיבה, לדברי מקורות המקורבים לפרשה: החשש שיתגלה כי אנשי מפתח באוצר קיבלו מניות של אי.או.ס. במחירים אפסיים, הרוויחו עליהן הויתרונות - ותמורת זאת התירו לאי.או.ס. לפעול בישראל ללא חשש. האחראי לחקירת המישטרה בנושא זה הוא תת-ניצב שמואל רוט, העומד בקרוב להתמנות לתפקיד בכיר בבנק לפיתוח התעשייה. יו"ר מועצת המנהלים של הבנק הוא סגן שר-האוצר, צבי דינשטיין.

המכרמים הצנועים

תופעה שהיתה מצומצמת למדי בע-רה, אך התרחבה למדי-ענק עם התי-חבת הפעילות הכלכלית בשנים האחר-רונות: ריבוי פירסום מועדון מסוג מסויים בשני העיתונים זעירי-התפוצה, המודיע ואל-אנבע.

המודעות הן בעיקר הודעות בדבר שיוניים בתוכנית בניין ערים ופירסום מכרזים פומביים שונים. מסתמך כי דווקא התפוצה הזעירה של שני העי-תונים האלה - היא מהווה את כוח-ההשפעה שלהם למפרסמים המסויימים.

החוק קובע כי לפני שביט-מישפט מאשר שינוי מצב מישפטי מסויים, יש לפרסם הודעה ברבים על הכוונה לבצע שינוי זה. הרעיון הטמון מאחורי ה-חוק: להביא את הנושא לידיעת הצי-בור, שמה ימצאו בו מעוניינים לא ידו-עים הרוצים להביע התנגדות.

לשם כך, קבע החוק כי כל הודעה מסוג כזה יש לפרסם בשני עיתונים יו-מיים ישראלים. החוק לא מצוין כמובן באיזה עיתונים.

גורמים רבים, המעוניינים בכך שה-פירסום יגיע לידיעתו של ציבור קטן ככל האפשר, מפרסמים את הודעותיהם בשני העיתונים הפופולאריים, מבטיחים בכך גם מילוי הוראות החוק, גם מני-עת המידע מציבור גדול ככל האפשר.

(המשך מעמוד 15)

הגדיר אותה כ"כניעה לציונות" (העולם הזה 1871).

אך השבוע באה התגובה המוסמכת. יאסר עראפאת קיבל בבירות מישלחת מטעם המיפלגה הקומוניסטית האיטלקית, בשעה שמישלחת מקבילה מטעם אותה מיפלגה ביקרה בישראל ונפגשה כאן עם חברי המישלחת הישראלית שהשתתפה בוועידת בולוניה, לדיון על המשך היוזמה. בהודעת-הסיכום של הפגישה בבירות, כלל עראפאת פסוק חשוב: הוא הביע בו את ברכתו למיפלגה הקומוניסטית האיטל-קית על שפעלה, יחד עם מיפלגות איטל-קיות אחרות, למען ועידת-בולוניה.

בכך ניתנה, סופית, ברכת האירגון ל-שיחרור פלסטין לוועידה, שהכריזה על תמיכתה ב"זכות כל מדינות המרחב לקיום, לעצמאות, לריבונות ולביטחון". ושהעלתה על נס את כוחות-השלום בישראל. היה זה צעד פוליטי בעל משמעות מ-מדרגה ראשונה, על רקע השמועות הנפר-צות במצרים ובחונסייה, כאילו מנסים מנהיגי-ערב לשכנע את האירגון להסכים למשא-ומתן עם ישראל.

עלבון אישי

ועלבון לאומי

אבא אבן שחח פתק פרטי -

ואחרי-כך נעלב

ברטריאקטיבית

זה היה לפני חודש. אורי אבנרי דיבר מעל הדוכן על ועידת בולוניה, תקף ב-חריפות את מסע-ההשמעות של אבא אבן ואנשיו נגד הוועידה (העולם הזה 1866).

בין השאר הזכיר שמישרד-החוץ לא שמע כלל דו"ח על הוועידה. אבן קטבו, ואחרי הנאום שלח לאבנרי פתק קטן, בו אמר שאינו מצוי בענייני הוועידה מפני שהיה בחו"ל באותה עת, אך הוא מוכן להיפגש עם אבנרי ולשמע ממנו דו"ח.

אולם כעבור כמה ימים, כאשר התקשר אבנרי עם לישיבת השר כדי לקבוע את הפגישה, סירב אבן לקיימה, הפנה את אבנרי לאחד הפקידים. אבנרי סירב ל-המשיך במגע.

כל זה לא פורסם על-ידי אבנרי, מפני שהפתק של אבן אצמו היה פרטי. אבל השבוע הזכיר אבן עצמו את הפתק. "כמה ביטויים ערביים..." היה זה בי-עיקבות שאילתה של אבנרי, בו שאל מדוע תקף מישרד-החוץ את הוועידה. אבן השיב תשובה שיגרנית.

הוא הודה ש"כמה ממארגני הוועידה" גילו "מתניות" לקראת הוועידה ובמהלכה, אך זו לא באה לידי גילוי בסיכומיה. "חץ מזה, הוסיף בנימה של ענבים חמו-צים, כל אחד יכול להיפגש עם ערבים, ולכן הוועידה אינה מיוחדת.

ונוסף על הכל, הוועידה בכלל לא היתה חשובה, ואיש אינו מייחס לה חשיבות. אבן שכה שהוא עצמו חוזר ומדבר על הוועידה הבלתי-חשובה בכל הודעותיו, ושמישרדו ממשיך לנהל נגדה מסע-השמעה פרוע, בי-ממדים בינלאומיים.

בסוף תשובתו הזכיר אבן, לפתע, את הפתק. היה זה בתשובה לשאלה אם מישרד החוץ קיבל דו"ח מוסמך על הוועידה. לפני שהשמיץ אותה בשצף-קצף. ענה אבן: **אבא אבן:** "...הצעתו לתבר-הכנסת

אורי אבנרי, בפתק ששלחתי לו להיפגש אתי, במקבול, ולדווח. לאחר שהשמיע חבר-הכנסת כמה ביטויים ערביים בלשון ר-יה ברור כי הנימוס והכבוד הלאומי ר-האישי מחייבים אותי לוותר בשלב זה על פגישה זו, והצעתו שייפגש עם סגן המנהל הכללי, המופקד על ענייני המזרח התיכון (משה ששון), על-ימנת למסור לו על הוועידה. חבר-הכנסת אבנרי לא נענה, משום-מה, להצעה זו, הקיימת ועומדת. ההמשך היה כימעת היתולי:

היו"ר מרדכי זר: שאלה נוספת לחבר-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי: כבוד השר, לאור ה-עובדה שאת הפתק הפרטי שהזכרת, שלחת לי אחרי שכבר השמעתי את ה"ביטויים" שאליהם התייחסת, האם אין סיבה אחרת לנסיגתך מהצעתך לקבל ממני דיווח אישי על הוועידה? **שר-החץ אבא אבן:** לא דווקא. אני מודה ומתוודה שבזמן השמעתם של הדברים, לא התחבתי להם בקפדנות. לאחר שקראתי אותם, הנחתי שחבר-הכנסת אבנרי יעדיף להיפגש עם מר ששון, שעליו לא השמיע דעות-כדעות שהביע עלי.